

OX2 AB
petter.hakansson@ox2.com

Avgränsningssamråd om planerad solenergianläggning med betydande miljöpåverkan

Länsstyrelsen konstaterar att den planerade Brunskog-Stjärnarp solenergianläggning på fastigheterna Stjärnarp 11:5 och 11:8 samt Brunskog 18:4 i Halmstads kommun enligt OX2 AB:s bedömning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Den planerade verksamheten omfattas därmed av kraven på specifik miljöbedömning i 6 kap. 28 § miljöbalken.

I ansökan bör sökanden utreda och beskriva om verksamheten kan komma att medföra påverkan på miljön i Natura 2000-området Fylleån samt bedöma om verksamheten kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken (Natura 2000).

Verksamheten kan innebära påverkan på skyddade områden enligt 7 kap. miljöbalken.

Verksamheten kan innebära påverkan på fridlysta arter enligt 8 kap. miljöbalken.

Beskrivning av ärendet

OX2 AB planerar att ansöka om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kapitlet i miljöbalken. OX2 AB har genomfört avgränsningssamråd med Länsstyrelsen och Halmstads kommun den 17 april 2023.

Specifik miljöbedömning

En verksamhet eller åtgärd som antas medföra en betydande miljöpåverkan omfattas av kraven på att göra en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. 28 § miljöbalken.

Fortsatt avgränsningssamråd

Ett avgränsningssamråd ska genomföras med Länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden samt med de övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksam-

heten eller åtgärden. De som ingår i samrådskretsen, men som inte tidigare har fått ett samrådsunderlag, ska få ta del av underlaget.

Samrådskrets

Inom ramen för den specifika miljöbedömningen ska ett avgränsnings-samråd genomföras med:

- De enskilda som kan antas bli särskilt berörda.
- Allmänheten inom ett större område runt verksamheten.
- Organisationer och intresseföreningar, till exempel naturskydds-, ornitologiska, hembygds- och idrottsföreningar.
- Halmstads kommun (kommunstyrelsen) samt Miljönämnden, Räddningstjänsten och Laholmsbuktens VA.
- Statliga myndigheter till exempel Försvarmakten, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket och Jordbruksverket.
- Företag som kan antas bli berörda av anläggningen, t.ex. flygplatser, Teracom, teleoperatörer, nätägare, KumBro Vind AB (vindkraftverken i Stjärnarp), gruståkt, deponier, avfallsanläggningar samt skogs- och jordbruksföretag.

Vilka enskilda som kan bli särskilt berörda beror på vilken miljöpåverkan verksamheten kan medföra, till exempel i form av påverkan på landskapsbilden, reflexer, samt de bostäder som får buller från transporter med mera vid anläggningsarbeten. I gruppen enskilda kan till exempel fastighetsägare, hyresgäster, institutioner och andra verksamhetsutövare ingå. Till särskilt berörda är det lämpligt att räkna bl.a. alla bostäder inom 500 meter från någon del av anläggningen.

Om det i en avverkningsanmälan till Skogsstyrelsen anges att markanvändningen ska ändras (inte skogsbruksåtgärd) så lämnas ärendet över för 12:6-samråd till Länsstyrelsen.

Samrådsunderlag ska lämnas i så god tid att det ger utrymme för ett meningsfullt samråd innan verksamhetsutövaren utformar miljökonsekvensbeskrivningen och den slutliga tillståndsansökan.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla de uppgifter samt ha den omfattning och detaljeringsgrad som framgår av 6 kap. 35-37 §§ miljöbalken vilka preciseras i 16-19 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Detaljeringsgraden bör vara sådan att uppgifter i miljökonsekvensbeskrivningen baseras på egna utförda undersökningar.

Det ska framgå hur synpunkter som har lämnats i samrådet har beaktats i arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljökonsekvensbeskrivningen bör i förekommande fall belysa möjligheterna till ekologisk kompensation när det finns behov av det.

Miljökonsekvensbeskrivningen bör slutligen innehålla redogörelse för planerade åtgärder vid avslutande av verksamheten.

Länsstyrelsen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen bör innehålla uppgifter om följande.

Allmänt

Ansökan bör förutom koordinater även innehålla en shapefil över verksamhetsområdet.

Hushållning med mark- och vattenområden

Laholmsbuktens VA (LBVA) planerar att ansöka hos Mark- och miljödomstolen om tillstånd för infiltration och utökad grundvattentäkt i Brunskog. I samband med det kanske LBVA kommer se över vattenskyddsområdets utbredning och föreskrifter. I samrådsunderlaget har sökanden med befintligt vattenskydd och ett kort stycke om att montering av solpaneler inte träffas av föreskrifterna. Sökanden bör bevaka denna fråga och redovisa om den utökade grundvattentäkten påverkar den planerade solenergianläggningen.

Det är viktigt att det framgår tydligt var sökanden har för avsikt att anlägga nya vägar, eftersom påverkan från vägar är betydande.

En masshanteringsplan/beskrivning av hur massorna kommer att hanteras bör ingå i miljökonsekvensbeskrivningen.

Sökanden bör beakta risken för viltolyckor när man bedömer barriäreffekter.

Påverkan på människors hälsa

Transporter och transportbuller bör redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. I miljökonsekvensbeskrivningen bör redovisas hur sökanden klarar Naturvårdsverkets riktvärden för buller under byggskedet.

Nivån på elektromagnetiska fält orsakade av solenergianläggningen bör redovisas vid bostäder i närheten av anläggningen.

Naturmiljö

Sökanden uppger att man strävar efter att vara nettopositiva avseende biologisk mångfald. I den kommande ansökan bör det redovisas tydligt hur sökanden ska gå till väga för att uppnå detta. En beskrivning bör göras över vilka värden som riskerar att gå förlorade och vilka värden som kan skapas.

Sökanden anger bland annat insådd av ängsflora som en väg att gynna biologisk mångfald. Viktigt att tänka på vid insådd är att välja rätt arter för rätt område. Stor del av marken som kommer tas i anspråk är gammal åkermark som troligtvis är näringspåverkad. Även mark där skog avverkats kommer tas i anspråk. I dessa områden förekommer antagligen en röjgödslingsseffekt vilket gynnar kvävegynnade arter. Om för konkurrenssvaga arter ska sås in finns stor risk att de konkurreras ut av mer konkurrensstarka arter som bredbladiga gräs, björnbär, hallon, brännässlor, med flera.

Det är också viktigt att tänka på vart materialet man sår in kommer ifrån. Även om man använder sig av inhemska arter så kan dessa, beroende på var de är insamlade, vara genetiskt annorlunda vilket kan skada lokala förekomster. Lokala genotyper bör prioriteras vid utsådd.

Det angavs också i samrådsunderlaget att man planerar ha får som betar på markerna. Det kan vara bra att notera att får betar mer selektivt på örter och därmed gynnar gräs i en beteshage så det kan vara svårt att gynna blomrikedomen samtidigt som man har fårbete.

Det finns andra åtgärder som kan vara lämpliga för att gynna biologisk mångfald om markerna tillåter. Till exempel så kan man anlägga hak i marken eller skapa störning på annat sätt för att skapa bohabitat för många marklevande bin. Man kan även spara död ved på lämpliga ställen i faunadepåer eller jobba med större former av insektshotell i anslutning till de blomrika miljöer man planerar anlägga. Alla dessa åtgärder kan bidra till att öka biologisk mångfald inom verksamhetsområdet och på så sätt bidra till målet om en nettopositiv verksamhet.

I naturvärdesinventeringen har man identifierat ett antal objekt med högre värden i anslutning till verksamhetsområdena. Sökanden uppger att de inte kommer göra några fysiska ingrepp i dessa områden annat än att vissa passager av vattendrag behövs. Här behöver man också visa på indirekt påverkan till exempel genom påverkan på hydrologin eller påverkan genom ändrat mikroklimat på grund av angränsande avverkningar. Många utpekade objekt är sumpskogar eller bäckraviner som ofta är känsliga för den här typen av påverkan. En annan åtgärd som kan påverka naturområden indirekt är anläggande av väg. I den händelse det behöver göras bör påverkan från detta beskrivas i ansökan.

Vid passager av vattendrag bör man undvika att avverka vegetation utmed vattendraget i den händelse det finns. Man bör primärt trycka sig under vattendraget om möjligt eller passera vid befintliga passager.

Invasiva arter

Inom området har det noterats större bestånd av arterna jättebalsamin och kanadensiskt gullris. Man bör primärt undvika att arbeta inom området med förekomst av dessa arter för att undvika spridning. Behöver bestånd ändå påverkas så ska man iaktta försiktighet vid hanterandet av massor samt deponera dem hos godkänd mottagare.

Sökanden anger att de ska undvika spridning utanför området, men man bör här vara mer noggrann än så och sträva efter att undvika någon spridning över huvud taget.

Vatten och miljö kvalitetsnormer

Sökanden uppger att de bedömer att deras verksamhet inte medför påverkan på recipient. En fråga som inte belyses är hur man hanterar en eventuell brand inom solcellsparken och vilken beredskap man har för att hantera detta. Kan släckvatten som används vara förorenat och spolas ut i Trönningeån? Ett resonemang om detta behöver finnas med i den kommande ansökan.

Detta är också viktigt avseende bedömningen av påverkan på Natura 2000-området Fylleån som vattnet från Trönningeån slutar i.

Inhägnad

Anläggningens delområden kommer att hägnas in med viltstängselliknande inhägnad. Sökanden behöver beskriva varför anläggningen behöver hägnas in.

Det är förhållandevis stora områden som planeras hägnas in vilket innebär att dessa områden kommer utgöra barriärer i landskapet för större vilt. Det kommer också att innebära att människor inte kan röra sig på dessa ytor. Det är viktigt att tydligt ange syftet och behovet av stängseln, framför allt i anslutning till vattendrag som ofta utnyttjas som rörelsestråk för djur i landskapet.

Kulturmiljö

Stjärnarps gods grundades i mitten av 1600-talet med markområden bland annat fördelade på byarna Stjärnarp och Brunskog. Stjärnarp är ett av Hallands större gods och har haft en omfattande ekonomisk och social påverkan på den omgivande bygden. Miljön präglas i stora drag av en blandad bebyggelse från perioden 1700-1900-talen med större gårdsheter, torp och arbetarbebyggelse som alla var underställda

godset. Huvudgården ligger vid gränsen mot skogsbygden i norr där närmiljön präglas av ädellövskog. Söderut mot Eldsberga öppnar landskapet upp sig i en fullåkersbygd vilket är en process som pågått sedan 1700-talet. Här finns det en stor mängd mangelgravar vilket var en stor innovation för ett förbättrat jordbruk från mitten av 1800-talet.

Sydost om huvudgården ligger den före detta byn Brunskog och Lilla Brunskog. I Länsstyrelsens historiska kartöverlägg finns det ett pärlband av gårdar längs vägen mellan Brunskog och Lilla Brunskog. Denna bybebyggelse försvann under tidigt 1800-tal då godsets odlingsmarker utvidgades.

Den tilltänkta placeringen av solceller omfattar totalt 150 ha fördelat på tre delområden.

Delområde 1

Ligger längs kraftledning sydväst om gården i direkt anslutning till riksintressegränsen och hela inom kommunens utpekade kulturmiljövårdsområde. Risk för störande inslag i fullåkersbygden.

Delområde 2

Ligger nordost om gården i anslutning till skogsområde. En bit från riksintresset kulturmiljö och kommunens utpekade kulturmiljövårdsområde. Kan vara problem med kabelkorridorer.

Delområde 3

Största delområdet beläget sydost om gården. Områdets sydvästra del längs vägen mot Stjärnarps gård ligger inom riksintresset kulturmiljö och kommunens kulturmiljövårdsprogram. Känsligt inslag med solceller då området öppnar upp sig mot fullåkersbygden i söder.

Bedömning

De föreslagna delområdena ligger i anslutning till eller i ett område som är utpekade som riksintresse (RI) för kulturmiljövården med betoning på det kulturhistoriskt värdefulla landskapet. Ett något större markområde är också utpekade i Halmstad kommuns kulturhistoriska inventering från 2014. Även om inte alla delområden ligger inom RI-gränsen så är RI-gränsen flytande och det är stor risk att åtgärderna medför skada på riksintresset. Även kabelkorridorerna kan vara ett stort ingrepp. Delområde 1 och 3 är de områden som troligtvis har störst påverkan på landskapsbilden där 1 ligger i det öppna fullåkerslandskapet medan område 3 ligger något i gränsen mellan skogsbygd och fullåkerslandskap.

En utförlig undersökning och analys av landskapet behöver genomföras där det bland annat framgår hur anläggningen påverkar landskapets

kulturhistoriska värden utifrån gällande skyddslagstiftning. Viktigt att försöka arbeta med naturliga insynsskydd, anpassade teknikhus, anpassade vägdragningar med anpassad beläggning.

Ur fornlämnings synpunkt finns följande att anföra;

Det finns inga kända registrerade fornlämningar inom de tre delområdena. Områdena har brukats som åkermark under lång tid och därmed inte undersökts arkeologiskt vilket delvis förklarar varför det inte finns så många registrerade fornlämningar. Inom delområde 3 visar en lantmäterikarta över Eldsberga socken, akt 13 år 1811-12 att Brunskogs by sträckte sig i höjd med dagens Lilla Brunskog. Söder om radbyn omnämns Toftåkersfallet vilket indikerar att platsen för byn kan visa på en tidig (förhistorisk, medeltida) bebyggelseetablering. Toftåkern kan dessutom indikera ett äldre bebyggelseläge för byn söder om radbyn. På häradskartan från 1920-talet finns inga spår av byn. Arkeologiska insatser enligt 2 kap. 11-13 §§ kulturmiljölagen (1988:950) kan komma att innebära höga kostnader varför det kan vara lämpligt att flytta solpanelerna och anslutningar bort från denna plats.

En frivillig arkeologisk utredning, steg 1 för samtliga ytor som planeras tas i anspråk för solcellsparken är motiverad då omfattningen av etableringen är betydande. Denna kan med fördel tas fram inför miljökonsekvensbeskrivningen. Önskar ni att Länsstyrelsen beslutar om en arkeologisk utredning steg 1 enligt 2 kap. 11 § kulturmiljölagen (1988:950) ska en begäran om utredning skickas in till Länsstyrelsen;

<https://www.lansstyrelsen.se/halland/samhalle/kulturmiljo/fornlamningar-och-fornfynd.html>

Efter utförd steg 1 utredning kan det bli aktuellt med att områdena bedöms som lämpliga att utreda arkeologiskt inom en steg 2 utredning.

Kabelkorridorerna är omfattande då de binder samman de tre olika områdena med en bredd på 20 meter. En arkeologisk utredning steg 2 enligt 2 kap. 11 § kulturmiljölagen (1988:950) ska sökas hos Länsstyrelsen. Syftet med en steg 2 utredning är att ta reda på om i dag okända fornlämningar berörs av etableringen. En begäran om utredning steg 2 söks hos Länsstyrelsen,

<https://www.lansstyrelsen.se/halland/samhalle/kulturmiljo/fornlamningar-och-fornfynd.html>

Jordbruksmark

Marken under solcellerna planeras att utgöras av äng som under drifttiden med fördel underhålls genom bete alternativt slätter. Således kommer verksamhetsområdet enligt samrådsunderlaget även fortsättningsvis

kunna nyttjas för anpassat jordbruk, i kombination med solelsproduktion. En anmälan om att ta jordbruksmark ur produktion enligt 12 kap. 9 § miljöbalken bedöms därmed inte krävas. Efter ca 40 år beräknas anläggningens tekniska livslängd vara uppnådd varvid solenergianläggningen avses avvecklas i sin helhet genom att etableringsförfarandet upprepas fast i omvänd ordning. Verksamhetsområdet ska återställas och ska åter nyttjas för skogs- och/eller jordbruk eller den markanvändning som fastighetsägaren vid tidpunkten finner lämplig.

Länsstyrelsen noterar dock att uppsamlingsstation, markförlagda el- och fiberkablar, tillfartsvägar, bodar och containrar för förvaring av material och kontrollutrustning samt uppställningsytor ska anläggas. Dessutom kommer markens beskaffenhet göra att viss markbearbetning blir nödvändig för att jämna till ytan inför etablering av solpaneler och övriga anläggningar, med grävmaskiner. Länsstyrelsen anser att dessa ytor kommer att medföra att jordbruksmark tas ur produktion på ett mer varaktigt sätt och kommer kräva mer återställningsarbete än åkermark med pålade markställningar. I miljökonsekvensbeskrivningen bör redovisas hur stor den arealen uppskattas vara sammantaget och hur den kan återställas till åker igen.

Länsstyrelsen ser att rekvisitet att bedöma om annan mark kan tas i anspråk kommer att besvaras genom en redogörelse för vald lokalisering och möjliga alternativa lokaliseringar, i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Redovisning av alternativa sätt att nå samma syfte

Enligt 17 § 4p. miljöbedömningsförordningen ska en redovisning av alternativa sätt att nå samma syfte bifogas miljökonsekvensbeskrivningen om Länsstyrelsen särskilt har begärt det. Länsstyrelsen anser att det inte krävs en alternativ redovisning.

Natura 2000-område

Sökanden behöver utreda och beskriva i kommande ansökan och MKB (miljökonsekvensbeskrivning) om åtgärden kan komma att medföra påverkan på miljön i Natura 2000-området Fylleån. Trönningebäcken som passerar verksamhetsområdet mynnar i Fylleån. Natura-2000 är också ett riksintresse. Det är oklart i samrådsunderlaget om Fylleån kommer att påverkas och det bör förtydligas i kommande MKB. Om en åtgärd eller verksamhet på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område krävs tillstånd. I MKB ska finnas en bedömning även om området inte kommer att påverkas.

Om verksamheten eller åtgärden kan antas påverka miljön i ett naturområde som är förtecknat enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2, ska

miljökonsekvensbeskrivningen innehålla en beskrivning av verksamhetens konsekvenser för syftet med att bevara området, en redogörelse för de alternativ som har övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ valts samt de uppgifter som i övrigt behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 b och 29 §§.

Skyddade områden enligt 7 kap. miljöbalken

Biotopskyddsområde

För områden som omfattas av miljöbalkens biotopskyddsbestämmelser är det viktigt att fånga upp indirekt påverkan som t.ex. skuggning och markpackning.

Strandskydd

Inhägnad inom strandskyddat område kräver dispens. Sökanden behöver ange vilka särskilda skäl som finns för dispens samt visa hur strandskyddets syften kan tillgodoses även om delar av området hägnas in.

I Halland gäller strandskydd för alla vattendrag och insjöar.

Fridlysta arter enligt 8 kap. miljöbalken

Fridlysta arter

Det finns uppgifter om häckande rovfåglar. Bolaget behöver visa på hur den planerade verksamheten kan komma att påverka eventuella förekomster.

Rödlistade arter

Nedan listas några kända förekomster av rödlistade arter som bör skyddas från exploatering. Sökanden bör i miljökonsekvensbeskrivningen visa hur dessa förekomster ska skyddas.

- Inom område 1 finns förekomst av åkersyska (VU).
- Nordost om område 1 finns förekomst av blågrönt mannagräs (VU) som kan beröras av kabelförläggning. Även åkersyska (VU) förekommer på denna lokal.
- Utmed vägen och Gyllebäcken öster om Stjärnarp finns ett antal askar (VU).
- Vid Smedjebolsmossen öster om Brunskog finns hårginst (NT) i ett grustag.

Bestämmelser som informationen grundas på

De bestämmelser som ligger till grund för denna information finns i bilagan sist i detta dokument.

Information

Om det i en avverkningsanmälan till Skogsstyrelsen anges att markanvändningen ska ändras (inte skogsbruksåtgärd) så lämnas ärendet över för 12:6-samråd till Länsstyrelsen.

Om den planerade verksamheten eller åtgärden förändras i större omfattning under samrådsprocessen eller om det dröjer lång tid innan ansökningshandlingar inkommer kan det krävas ett nytt samråd.

Oberoende av att samråd har ägt rum mellan bolaget och Länsstyrelsen om ansökan och miljökonsekvensbeskrivningens innehåll, kan prövningsmyndigheten som beslutar i ärendet, begära kompletteringar om den anser att ansökningshandlingarna inte uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

Tillståndsansökan ska lämnas in både digitalt till halland@lansstyrelsen.se och i det antal tryckta exemplar som prövningsmyndigheten begär. Kontrollera gärna med den aktuella prövningsmyndigheten vad som krävs innan ansökan skickas in.

I det fall ansökan ska prövas av en miljöprövningsdelegation och gäller ett tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken effektiviserar det handläggningen om ni använder länsstyrelsernas e-tjänst för ansökan.

Ansökan ska vara undertecknad av behörig firmatecknare.

Handläggare

Denna information har sammanställts av miljöhandläggare Anna-Lena Olsson. I ärendet har även miljöhandläggare AnnaKarin Sandholm, naturvårdshandläggare Björn Larsson, antikvarie Torbjörn Svan, lantbruksdirektör Kristin Ovik och planarkitekt Josefine Carlsson medverkat.

Bilagor

Bestämmelser som informationen grundas på

Kopia till:

OX2 AB, Tobias Karmstig, tobias.karmstig@ox2.com

Sweco Sverige AB, Josefina Almén, josefina.almen@sweco.se

Sweco Sverige AB, Michaela Sundström, michaela.sundstrom@sweco.se

Halmstads kommun, Kristian Eno, kristian.eno@halmstad.se

Bestämmelser som informationen grundas på

- 6 kap. 20 § första stycket punkt 2 miljöbalken (1998:808)
- 6 kap. 28 § miljöbalken
- 16-19 §§ miljöbedömningsförordningen